

Vedlegg 1: Oppdragsbeskrivelse for evaluering av Forskningsrådets program SMARTRANS

Bakgrunn

De generelle overordnede målene for evalueringer i Forskningsrådet er å:

1. Styrke kunnskapsgrunnlaget for forsknings- og innovasjonspolitisk rådgivning og utvikling på området
2. Styrke kunnskap om virkemidlenes effektivitet og treffsikkerhet
3. Synliggjøre resultater og effekter av programmets investering i forskning, utvikling og innovasjon
4. Bidra til intern læring og organisasjonsutvikling

Målene for evalueringen av SMARTRANS er videre å belyse både organiseringen og implementeringen av programmet, programmets faglige innhold, og resultater og effekter. Sentrale tema for evalueringen er utdypet nedenfor.

Forskningsrådet vil bruke resultatene fra evaluering av SMARTRANS som et ledd i utviklingen av den videre satsingen på transportforskning. Det er derfor ønskelig at evalueringen bidrar med konkrete anbefalinger relatert til den nye satsingen og peker hvor det er størst behov for ny kunnskap.

Om SMARTRANS

Med utgangspunkt i Samferdselsdepartementets "Strategi for tele- og transportforskning" fra 2005 ble SMARTRANS etablert som eget forskningsprogram rettet mot næringslivets transport og ITS¹. Programmet har vært operativt fra 2007 med et årlig budsjett på 21,7-28,0 millioner kroner. Programmet avsluttes i 2014.

Mer detaljert informasjon om programmets bevilgninger fordelt på dimensjoner som søknadstype, fagområde, prosjektmerkinger og ulike egenskaper ved mottakere samt oversikt over resultater innrapportert fra prosjektene i form av tellekanter og stipendiat årsverk finnes vedlagt.

Programmets hovedmål

- Mer effektive og bærekraftige transportløsninger og transportnæringer.

Prosjektene som gjennomføres skal bidra til kompetanse og løsninger som ser på det samlede transportbehovet fra dør til dør, vurdere alternative transportformer inklusive intermodale muligheter og bidra til et bedre miljø.

Programmets delmål

- Bidra til reduserte avstands- og tidskostnader for næringslivet

¹ ITS: Intelligente Transport Systemer

- Bidra til vesentlig bedre kunnskapsgrunnlag om varetransporten
- Kunnskapsgrunnlaget skal gi bidrag til utdannelse innen transportrelaterte fag på høgskole og universitetsnivå og gi bedre grunnlag for offentlig planlegging av infrastruktur, regelverk og rammebetingelser
- Øke bevisstheten om hvilke alternative transportmuligheter som er tilgjengelige, inklusiv intermodale valgmuligheter
- Gi grunnlag for optimal bruk av transportmidler og transportinfrastruktur gjennom hele transportkjeden ved økt bruk av ITS
- Synliggjøre miljøvirkninger og prioritere løsninger som gir både effektivisering og miljøgevinster
- Utvikle en prosjektportefølje der halvparten av prosjektene på sikt skal ha internasjonalt samarbeid
- Være en pådriver for bedre koordinert og mer synlig transportforskning i Norge

Programmets målgrupper

- Bedrifter og næringslivsaktører
- Offentlige institusjoner
- Kompetansemiljøer

som tilbyr transportprodukter og/eller -tjenester, har ansvar for transportrelatert infrastruktur, er brukere av transportprodukter og/eller -tjenester eller har fagkompetanse på områder som er relevant for programmet.

Sentrale tema for evalueringen

Temaene skissert under er ikke uttømmende. Evaluator kan ha egne synspunkter på hvilke tema som skal belyses i evalueringen og vektleggingen mellom disse.

Intensjon, mål, historikk og anvendelse

- Bakgrunn, intervensjonslogikk og historien bak etableringen og videreutviklingen av SMARTRANS
- Dilemmaer man har støtt på under etablering og utvikling av SMARTRANS, og i hvilken grad prosessene og beslutningene underveis har vært hensiktsmessige
- I hvilken grad SMARTRANS har utviklet seg hensiktsmessig over tid – endringer i arbeidsform, prioriteringer; tilpasning til nye/endrede behov

Organisering og samspill med andre aktiviteter/programmer

- Hvordan har samspillet mellom SMARTRANS og andre virkemidler i og utenfor Forskningsrådet fungert? Vurder særlig kobling mot RENERGI/ENERGIX, RISIT/TRANSIKK, SAMRISK og MAROFF men også BIA og VERDIKT. Burde SMARTRANS hatt sterkere kobling mot andre virkemidler eller satsinger?
- Har SMARTRANS hatt en hensiktsmessig avgrensning?
- Vurderinger av Forskningsrådets innsats, samspillet med andre aktører, effektivitet, transparens, valg av virkemidler, utvelgelsesprosess etc.

Resultater og effekter (både vitenskapelige resultater og innovasjonsresultater skal vurderes)

- I hvilken grad har SMARTRANS fungert etter hensikten og oppfylt intensjonene?
- I hvilken grad har SMARTRANS nådd sitt hovedmål og sine delmål?
- Hva har SMARTRANS bidratt til av vitenskapelige resultater og hvordan er kvaliteten på disse?
- Hvilke andre typer resultater har SMARTRANS bidratt til og hvilken verdiskaping har disse bidratt til?
- I hvilken grad har SMARTRANS bidratt til å utvikle kompetansemiljøer som er attraktive som deltakere i EU forskningen?
- I hvilken grad er kompetanseoppbyggingen som SMARTRANS har bidratt til sentral for næringslivets behov og/eller offentlige etaters behov? Hvordan vurderes dette blant relevante aktører? I hvilken grad har disse behovene vært styrende for programmet?
- I hvilken grad har programmet bidratt til økt synlighet av transportforskningen og styrking av dialogen og samarbeid mellom ulike forskningsmiljøer, næringsliv og forvaltning?
- I hvilken grad har programmet bidratt til internasjonalisering av norsk transportforskning og til at det har blitt hentet kunnskap fra utlandet?
- I hvilken grad har SMARTRANS utgjort en forskjell for norsk transportforskning?

Valg av metoder

Evaluator står ansvarlig for valg av metoder og innfallsvinkler. Metodevalg skal beskrives og begrunnes. Forskningsrådet ønsker at evaluator bidrar til metodeutvikling.

Forskningsrådet ønsker at evaluator vurderer å legge vekt på en kvalitativ tilnærming og at det gjennomføres personlige intervjuer med sentrale interessenter.

Organisering av arbeidet og arbeidsform

Evaluator har ansvar for å knytte til seg nødvendig nasjonal og/eller internasjonal ekspertise for å gjennomføre evalueringen. Forskningsrådet vil bistå evaluator med relevant bakgrunnsmateriale og organisering av workshops og møter.

Evaluator vil selv stå ansvarlig for innhold, konklusjoner og anbefalinger i evalueringen.

Evalueringen skal bidra til læring i Forskningsrådet og vil kreve involvering av ulike aktører i Forskningsrådet. Det skal jevnlig arrangeres møter mellom evaluator og Forskningsrådet for å sikre en dynamisk og lærende evalueringsprosess med gjensidig utveksling av informasjon og synspunkter.

Det skal arrangeres én workshop med relevante interne og eksterne deltakere ved slutten av evalueringsperioden. Evaluator har hovedansvar for innholdet og invitasjoner, mens Forskningsrådet står for organiseringen av workshopen.

Evalueringsrapporten

Rapporten skal skrives på norsk og inneholde et engelsk sammendrag. Forskningsrådet vil publisere rapporten etter at den er ferdigstilt og eventuelt sørge for oversettelse til engelsk. Dersom evaluator har forslag eller anbefalinger med føringer for den videre satsingen på transportforskning må dette komme klart frem. Det forventes at resultater fra evalueringen skal formidles både via nett, trykk og presentasjoner, og den valgte leverandøren er forpliktet til å delta i dette arbeidet dersom det skulle

bli nødvendig. Alle resultater gjøres tilgjengelig i elektronisk form. Både oppdragsgiver og oppdrags-taker kan publisere resultatene samt videre bearbeide framkommet materiale forutsatt at vanlige opphavsrettslige regler og krav til konfidensialitet ivaretas. Det må påregnes krav om sletting av data etter gjennomført prosjekt i henhold til avtale med den enkelte informant.

Tidsplan

Evalueringen planlegges å starte opp i januar 2014. Arbeidet baseres på en milepælsplan for gjennomføring som utarbeides av Forskningsrådet i samarbeid med evaluator. Utkast til sluttrapport skal foreligge innen utgangen av mai 2014, og endelig sluttrapport skal foreligge innen 15. juni 2014.

Foreløpige funn skal presenteres på transportforskningskonferansen 2014 i månedsskiftet mai/juni.